

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Маргарита Кръстева-Стойчевска

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление: 8.3. Музикално и танцово изкуство

С автор: **Янян Ден**

Тема: **СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ МЕЖДУ ИТАЛИАНСКАТА И КАНТОНСКАТА ОПЕРА НА БАЗАТА НА „ТРАВИАТА“ И „ЛЕГЕНДА ЗА ЛЮБОВТА НА БЯЛАТА ЗМИЯ“**

Научен ръководител: **доц. д-р Пламен Първанов**

1. Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

На основание чл. 13, ал. 3 от ППЗРАСРБ, чл. 12, ал. 2 от Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в АМТИИ и въз основа на взето решение от Факултетния съвет при Факултет „Музикална педагогика“ протокол № 11/06.07.2023 г., **Янян Ден** (Yangyang Deng) е зачислена като докторант — редовна форма на обучение по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“ — към катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“— при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев. На основание чл. 24, ал. 4 и ал. 6 от ППЗРАСРБ и въз основа на взето решение за отчисляване - протокол № 26/07.04.2026 г. на Факултетния съвет при факултет „Музикална педагогика“, докторантът **Янян Ден** (Yangyang Deng) е отчислена с право на защита на дисертационен труд. Процедурата е спазена.

Докторантът представя следните материали: творческа автобиография, дисертационен труд, автореферат, списък с публикации по темата на дисертационния труд, приноси на дисертацията, публикации по темата, заповед за зачисляване, заповед за отчисляване и заповед за научно жури. Представените от кандидата документи и публикации са изготвени в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България

2. Кратки биографични данни за докторанта

Янян Ден (Yangyang Deng) има магистърска степен по белканто и музикална педагогика от Синхайската музикална консерватория, под ръководството на мецосопран професор Чън Сяо. Те е вокален педагог в Средното училище към Синхайската музикална консерватория, където е ръководител на отдел за художествени практики.

Янян Ден (Yangyang Deng) е изнесла много индивидуални солови концерти, участвала е в майсторския клас по време на оперния фестивал в Бретан, Франция; участвала е в операта "Дон Паскуале"; разучила е много оперни роли като "Вълшебната флейта",

"Травиата" и "Кармен", както и в редица научноизследователски проекти на провинциално и училищно ниво.

Представената автобиография показва много богата творческа дейност като изпълнител, ръководител на творчески колективи и текстописец. Автор е на различни публикации свързани с обучението по музика, както и участие в проекта за изследване и реформи на обучението в областта на висшето образование в провинция Гуандун.

3. Актуалността на темата

Тематиката на изследването е актуална. Работата е посветена на въпроси, заемащи важно място от една страна в музикалната наука, но от друга с отношение към съвременната изпълнителска практика. Представени и разгледани са различни аспекти на създаване, развитие и взаимодействието между италианската и кантонската оперни традиции. Докторантката разглежда темата в историческа и художествена перспектива, като поставя акцент върху измененията във вокалното изпълнение, сценичната практика и творческите принципи, драматургични контрукти при изграждането на оперните произведения.

Представеното изследване е значимо, тъй като западната и кантонската опера са важни проявления на собствените си култури и не само заемат уникално място в изкуството, но и играят значима роля в социалното и културното развитие. По този начин сравнителното изследване между двете допринася за по-доброто разбиране на тези две художествени форми, но също така откроява общите черти и различията между различните култури, като така насърчава културния обмен и взаимното разбирателство.

Актуалността на труда произлиза от необходимостта от по-задълбочено изясняване на процесите, довели до създаването на тези две произведения. **Янян Ден (Yangyang Deng)** разработва тезата си на базата на литературен преглед на научни източници, посветени на европейската и кантонската опера. Интердисциплинарният подход позволява проблемът да бъде разгледан от музикално-изпълнителска, педагогическа и културологична гледна точка. Използвани са също наблюдения върху оперната практика и обучението по вокално изкуство, както и сравнителен анализ, чрез който се открояват общите и специфичните черти на европейската и кантонската оперна традиция.

4. Целесъобразността изследователските методи за постигане на поставените цели

Основната цел, която си поставя докторантката е да направи сравнителен анализ на италианската опера „Травиата“ и кантонската опера от Гуандун „Легенда за Бялата змия · Любов“ като изследва сходствата и различията между двете произведения по отношение на изразните средства, сценичното представяне, музикалния стил и ценностните представи за жената в източния и западния културен контекст. По този начин тя цели да „постигне по-задълбочено разбиране за художественото творчество и естетическите ценности в различни културни среди, както и за тяхното наследяване и развитие в условията на глобализация.“ (стр. 9)

За да реализира поставените си цели и задачи докторантката използва следните методи - литературен преглед, анализ на конкретни примери и сравнителен подход, като същевременно се опира на личния опит на автора в обучението и изпълнението както на белкантовото пеене, така и на кантонската опера. Обхватът на изследването включва историческото развитие, художествените характеристики и социално-културното значение

на западната опера и кантонската опера. В своята работа **Янян Ден** (Yangyang Deng) предлага цялостен сравнителен анализ на тези два жанра, както и желание да проучи и предствни вътрешните връзки и взаимните влияния между тях от гледна точка на културата, обществото и историята.

5. Оценка на дисертационния труд

Янян Ден (Yangyang Deng) структурира докторската си дисертация в увод, три глави, заключение, приноси и библиография (общо 61 библиографски източници, от които статии и дисертации - 30 чуждоезични заглавия; монографии и книги – 31 чуждоезични заглавия). Общо 164 страници. В увода са представени обектът, предметът, целта, задачите и методите на изследването, както и актуалността на разглежданата проблематика. Изследователският ракурс е насочен към сравнителния анализ между опера на Джузепе Верди „Травиата“ и кантонската опера „Легенда за любовта на бялата змия“. Основно внимание е съсредоточено към музикално-драматургичните особености, сценичния език, вокално-изпълнителските средства, женските образи и културните представи за любовта, саможертвата и женската съдба.

Една от положителните страни на настоящото изследване е стремежът да бъдат анализирани не само историческите предпоставки довели до създаването на италианската операта „Травиата“ и кантонската опера „Легенда за любовта на бялата змия“, но и конкретните проявления на сходство и разлики между националните музикални традиции и възприетите европейски художествени модели.

Особено внимание е отделено на развитието на операта на Европейския континент и промените във вокалното изпълнителство и сценичната практика. Представени са заслугите на преподаватели от различни страни за изключително бързото развитие на вокалното изкуство в разглеждания период, като: Франческо Ламперти (1811–1892) - използването на диафрагмално дишане; френският тенор Жилбер Дюпре - техниката на „прикриване“ (sopercitura); полският тенор Жан де Решке (1850–1925) - т.нар. „маскова“ техника и испания бас Мануел Гарсия (1775–1832) - теорията за „гласовия импулс“. ой също така създава редица трудове, посветени на вокалното изпълнение, които оказват значително влияние върху развитието на вокалната педагогика.

Представените библиографски данни за житейския и творчески път на Джузепе Верди са с цел да бъде разбрано неговото творчество и да визуализират основните му творчески периоди, пряко свързани с историческия и времеви контекст.

В първа глава специално внимание е отделено и на „музикалният образ на Виолета, които е разгледан основно в два аспекта: общата характеристика на нейния трагичен образ и развитието на любовната тема в музикален план в контекста на нейната трагична съдба.“ (стр.50)

Акцентът във втора глава е насочен към кантонската опера като самостоятелна музикално-сценична система. Представени са нейните корени, развитие, музикални особености, сценичен език и мястото ѝ в традиционната китайска култура. В центъра на анализа е поставена операта „Легенда за любовта на бялата змия“ – „съхранява естетическата същност на традиционния театър, като същевременно въвежда съвременна хуманистична перспектива, вдъхвайки нов живот на хилядолетната легенда на съвременната сцена и утвърждавайки идеята, че истинската любов може да надмогне граници като произход, социален статус и дори живота и смъртта, превръщайки се в най-топлата светлина, която озарява човешкото съществуване. Това произведение е не само

възхвалява любовта между Бай Сучжън и Сюй Сиен, но и възторжен химн на всички искрени човешки чувства.“ (стр. 23)

В третата глава ТРАВИАТА И БАЙ СУДЖЪН е представено същинското сравнение между двете произведения. Докторантката прави изводи, че публиката и в двата случая осъществява своеобразен диалог със собствената си културна традиция чрез сетивното преживяване. Както и „въпреки очевидните различия между западната и кантонската опера по отношение на музикалната система, езиковия носител и историческия произход, и двете форми споделят общи принципи в същността на музикалния театър, в комплексния характер на сценичното изкуство, в начина на предаване на културната традиция и в способността си да се обновяват в съответствие с времето. Тези сходства не само разкриват универсалните модели на човешкото емоционално изразяване, но и създават основа за взаимно обогатяване и културен диалог между източните и западните сценични изкуства.“ (стр. 143)

Изследването е базирано на актуални информационни източници, позоваването върху които е коректно.

Научната му стойност се състои в това, че то предоставя нови перспективи и насоки за осмисляне на западната опера и кантонската опера, както и полезни идеи за межкултурния обмен и художествените иновации. По този начин, ние задълбочено вникваме в основата на двете художествени форми, но и виждаме представени възможности как в условията на глобализация по-добре да се съхраняват и развиват техните културни особености.

6. Приноси и значимост на научната разработка и на публикациите по темата на дисертационния труд

Настоящият дисертационен труд е задълбочено изследване, с научна и практическа значимост, с ясна структура и оформен спрямо академичните изисквания текст.

Практическата значимост на труда е свързана с възможността резултатите от изследването да бъдат използвани в обучението по вокално и оперно изкуство, както и в бъдещи изследвания, посветени на межкултурните процеси в музиката. Доктората насочва вниманието към ролята на международния културен обмен като съществен фактор за развитието на съвременното оперно изкуство.

Приемам изведените от докторанта осем приноси на труда.

7. Автореферат

Авторефератът е с обем от 64 страници, повтаря структурата на дисертацията и представя в синтезиран вид основната информация от всеки един от нейните раздели.

8. Заключение

Като заключение искам да кажа, че трудът притежава необходимите приносни качества на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Убедена съм, че дисертационния труд на Янган Ден (Yangyang Deng) има приносен характер, както в теоретичен така и в приложен смисъл.

Въз основа на изложеното давам положителна оценка на дисертационния труд и подкрепям присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Янган Ден (Yangyang Deng) в област на висше образование: 8. Изкуство, професионално направление: 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма: Музикознание и музикално изкуство.

25.08.2026

доц. д-р Маргарита Кръстева-Стойчевска